

Med Maastrichttraktaten fik EU endvidere formaliseret sammenhængen mellem FUSP (søjle 2) og EF-traktaten (søjle 1). I henhold til en ny artikel 228A i EF-traktaten (nu art. 301 i TEU) kunne Rådet nu vedtage økonomiske sanktioner på baggrund af en fælles holdning eller fælles aktion vedtaget i henhold til bestemmelserne om FUSP.

Maastrichttraktaten formaliserede endvidere Det Europæiske Råds rolle vedrørende fastlæggelsen af de overordnede politiske retningslinjer for FUSP'en, og, hvad der var nok så vigtigt, adskillelsen mellem Rådet (af udenrigsministre) og »EPS-udenrigsministre« blev ophævet. Nu er det kun Rådet, der træffer beslutninger og afgørelser vedrørende FUSP. Det har bl.a. den praktiske betydning, at FUSP-sager og andre EU-sager optræder på samme dagsorden for rådsmøderne. Kun ved afstemninger skal der sondres.

Den femte og foreløbig sidste fase af udviklingen skete med ikrafttrædelsen af Amsterdamtraktaten den 1. maj 1999.

Med Amsterdamtraktaten blev den fælles udenrigs- og sikkerhedspolitik videreudbygget, således at udformningen af en fælles forsvarspolitik fik en mere fremtrædende placering. Formuleringen »...udformningen på langt sigt af en fælles forsvarspolitik, som med tiden kunne føre til et fælles forsvar« (Maastrichttraktaten, artikel J.4.), erstattes af formuleringen »...gradvis udformning af en fælles forsvarspolitik ... som vil kunne føre til et fælles forsvar, hvis Det Europæiske Råd træffer afgørelse herom« (Amsterdamtraktaten, artikel J.7. (art. 17 i TEU)). Endvidere bliver det præciseret i Traktaten, at de forsvarsopgaver, der kan blive tale om, alene er de såkaldte Petersbergopgaver (humanitære opgaver, redningsopgaver, fredsbevarende opgaver og kampstyrkers opgaver i forbindelse med krisestyring, herunder fredsskabelse). Egentligt territorialforsvar indgår ikke i opgaverne, men overlades til NATO.

Som noget nyt introduceres i Amsterdamtraktaten begrebet fælles strategier, der er udtryk for en større konkret handling fra EU's side på områder, hvor landene har fælles udenrigs- og sikkerhedspolitiske interesser.

For yderligere at styrke FUSP'en oprettes en fælles analyse- og planlægningsenhed, og Ministerrådets generalsekretær får samtidig funktionen som højtstående repræsentant for FUSP.

Det Europæiske Råd fastlægger fortsat de overordnede retningslinjer for FUSP'en og herunder for anliggender, der har indvirkning på forsvarsområdet. Også de fælles strategier fastlægges af Det Europæiske Råd.

WEU får tillige en mere fremtrædende placering, eventuelt som Unionens forsvarskomponent. Unionen etablerer tættere institutionelle forbindelser med WEU – også med henblik på muligheden af WEU's integration i Unionen. Generelt må det dog siges, at WEU's videre skæbne forekommer uafklaret.

Meget hurtigt efter ikrafttrædelsesdatoen den 1. maj 1999 for Amsterdamtraktaten begyndte Det Europæiske Råd på topmøderne i Köln og Helsingfors i juni og december 1999 den politiske implementering af de nye traktatbestemmelser. Det blev besluttet (i store hovedtræk), at EU som målsætning (»headline goals«) inden 2003 skal være i stand til at udsende en militærstyrke på 50-60.000 mand, at der skal oprettes nye politiske og militære organer i Rådet, at forsvarsministrene skal deltage i rådsmøderne på ad hoc-basis, og at Rådet også skal bemannes med en militær stab, alt sammen med henblik på opfyldelse af Petersbergopgaverne (jf. ovenfor). Alleerede i juli 1999 vedtog Rådet endvidere to retsakter vedrørende udbygningen af samarbejdet mellem EU og WEU. Der er også vedtaget retsakter vedrørende civil krisestyring.

Generelt forekommer det, at udviklingen på FUSP-området er accelereret meget inden for de sidste par år. Også forholdet til NATO er nu blevet meget aktuelt som følge af samarbejdet – og grænsedragningen – mellem EU og NATO. EU's sikkerheds- og forsvarspolitik er på vej til at blive meget »konkret« i forhold til det tidligere »erklæringsdiplomati«. Det danske forsvarsforbehold sætter dog en grænse for, hvor meget Danmark bliver involveret, jf. nedenfor.

b) Mødeformer og instrumenter i Amsterdamtraktaten

Siden Maastrichttraktaten har EU's fælles udenrigs- og sikkerhedspolitik i det store hele haft følgende mål (TEU artikel 11):

- Beskyttelse af Unionens fælles værdier, grundlæggende interesser, uafhængighed og integritet
- Styrkelse af Unionens sikkerhed i alle henseender